

tisoč dinarjev, ostale stroške bo krila občina. Z gradnjo bodo začeli, kakor hitro bo dopustilo vreme.

Kratkovalovna radijska postaja v Beogradu prične z 21. januarjem z rednimi poročili v slovenskem jeziku. Vsak ponedeljek bo poročilo »Balkanski svet«, in sicer ob 20.10, vsak četrtek bo ob 20.10 »Zunanje-politični pregled« in vsako soboto bo ob 20.10 »Gospodarski pregled«. Že sedaj pa oddaja kratkovalovna radijska postaja vsak dan vesti v slovenskem jeziku, in sicer ob 20.40. Oddaja na valu 49,18 in 31,56.

Podstrešni vlomilec pod ključem. Mariborski policiji je padel v roke 35 letni Rajko Švigelj iz Ljubljane, ki je vlomil pred nedavnim na podstrešje Ivana Mercuna v ulici Ob jarku in je pokradel precej obleke ter perila.

Prijava tolovajskega napada. Posestniški sin Hinko Serbinek s šobra nad Kamnico pri Mariboru je prijavil oblasti, da so ga napadli v Kamniški grabi trije tolovaji in so mu z grožnjo s samokresom oropali 1700 din.

Dobrota je sirota. V Celadini pri št. Petru pod Mariborom je prišel k posestniku Stefanu Gorniku vničarjev sin Povalec. Gornik mu je postregel s piščo, katera je Povalec sčasoma omamila. Okajeni je začel naenkrat brez vzroka razsajati in je zabodel dvakrat gostitelja v hrbet tako globoko, da mu je ranil celo pljuča. Hudo ranjenega Gornika so oddali v mariborsko bolnišnico.

Občutna škoda radi vioma. Na Sp. Polskavi pri Pragerskem je bilo vlomljeno v stanovanje Ivane Franceže. Vlomilca sta odnesla 1900 din gotovine in toliko obleke, perila ter dragocenosti, da znaša skupna škoda 4000 din.

Požari

Statistika za ptujski okraj izkazuje v letu 1939 101 požar, ki je uničil 146 kmečkih stanovanjskih in gospodarskih poslopij v skupni vrednosti 2.730.000 din, dočim je znašala zavarovalnina 1.995.000 din. Po požarnih nesrečah je bilo lansko leto v ptujskem okraju prizadetih 130 družin, odnosno posameznikov.

Zadnjič smo poročali, da je zgorela na Kumnu nad Sv. Lovrencem na Pohorju mlademu grofu Ivanu Zabehu 150.000 din vredna lovška hiša. Ob času nesreče se je mudil pri grofu na obisku rajhovski Nemec Wolfgang Troll z ženo, katerima je ogenj uničil 25.000 din gotovine ter za 10.000 din dragocenosti.

Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapke prav očulno odziva naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S. kr. 15.485, 25. V. 35.

nja. Računati morata na najhujšo kazen, ker sta bila člana bivše Denjikinove vojske in sta še sedaj osumljena protiboljševiškega duha.

Če bi bila sama, brez družine, se ne bi bala smrti. A tu so žene in otroci. Doslej sta bila zaščitnika svojih družin. Z napornim delom sta toliko zaslužila, da so se prav skromno preživljali. Toda kaj bo zdaj iz svojcev? Olgopor je mislil na svojih šestih otrok. Ali bo to tudi oni, prisiljeni od razmer, povečali krčelo otrok, ki se potikajo po poljih in gozdovih ter se preživljajo s tatvinami, in katere boljševiki preganjajo in pobijajo ko živali? Takih otrok je vse polno po okolici. Živijo po votlinah in gozdovih ko zveri.

Krilova je begala usoda žene, hčere in bolnega sina. Predvsem ga je vznemirjala usoda Nataše. Kaj jo čaka? Kar zgrozil se je ob misli, da bo prej ali slej padla v roke rdečim razbojnikom, ki jo bodo uničili telesno in duševno. On bi jo branil, a kdo jo bo ščitil, ko njega ne bo; žena je slabotna, sin pa bolan.

Nesrečna moža sta vzdrževala, ko sta zagledala šubina. Z njegovega obraza je odsevala satanska zloba. Naglo se jima je bližal in ju prodirno gledal. Pesti je stiskal kakor človek, ki se pripravlja na napad.

Kri v žilah nesrečnikov je za hip vzkipevala. Nekaj ju je sililo, da bi se vrgla na to zver in jo raztrgala.

V Pletterjah pri Vidnu je izbruhnil sredi noči požar na podstrešju nove hiše posestnika Jožefa Molana. Domači so nesrečo še pravočasno opazili in so preprečili, da ni šla cela hiša. Ogenj je nastal radi tega, ker so se vneli od razgretega dimnika trami.

V okraju Murska Sobota so povzročili požari v minulem letu 1.332.780 din škode. Škoda na ne-

zavarovanih poslopijih znaša 502.800 din. Vseh požarov je bilo 61. Gasilci so zmanjšali škodo na pet milijonov dinarjev.

Na Sp. Polskavi pri Mariboru je upepeli nočni požar gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Hrasnika. Od Hrasnika je preskočil ogenj na svinjake posestnice Alojzije Skarča, ki so tudi zgoreli. Hrasnik je oškodovan za 40.000 din.

Velike nesreče po širnem svetu

Huda prometna nesreča

V bližini mesta Zittau v Šleziji se je zgodila 17. januarja velika prometna nesreča. Na železniškem križišču je treščil vlak v nabito poln avtobus. Lokomotiva je zgrabila avtobus, ga vlekla nekaj časa s seboj, nato ga pa raztreščila na dvoje. Dvanajst potnikov je bilo ubitih, ravno toliko pa ranjenih. Do nesreče je prišlo, ker šofer ni opazil radi snežnega meteža na nezavarovanem križišču prihajajočega vlaka, ki je bil najavljen s svetlobnimi signali.

★

Strahovita eksplozija 3000 kg nitroglicerina

Iz prestolnice Združenih ameriških držav iz Washingtona so javili 17. januarja, da je eksploziralo v smodnišnici Dupont Nemours in Company 3000 kg nitroglicerina. Eksplozija je

poškodovala v okolišju 5 km vse hiše ter druga poslopja. To je bila druga eksplozija v smodnišnici v teku 24 ur. Mrtva sta bila dva delavca, pet pa hudo ranjenih. Isto smodnišnico so med svetovno vojno leta 1916. triletnat porušile eksplozije: januarja, maja in oktobra. Smodnišnica Dupont društva ni bila namenjena za vojne svrhe, ampak je krila le potrebe ameriške industrije.

Požarna nesreča na Japonskem zahtevala 300 mrtvih

V japonskem mestu Shizuoka je uničil strahovit požar 2000 hiš, in med temi tudi hotelov, pošto in več šolskih zgradb. Nesreča je zahtevala 300 smrtnih žrtev, materialne škode pa še ni bilo mogoče preceniti. Požar je izbruhnil v tovarni za vozove in se je širil kljub gašenju z neugnano silo radi burje.

Po svetu

Stric Njene kraljevske Visokosti knezinja Olge umrl. Zadnjo nedeljo je umrl v Atenah na Grškem 52 letni knez Kristofor, najmlajši sin grškega kralja Jurija I. ter brat grškega kralja Konstantina I. in stric današnjega grškega kralja, kakor tudi stric naše kneginje Olge. Rajni je bil vojaško naobražen in je bil nazadnje general v grški vojski. Pogreb se je vršil sredi tekočega tedna v Atenah z največjimi slovesnostmi.

Romunija ima tudi že svojo obrambno črto. Radi bogatih petrolejskih vrelcev in žitne rodovitnosti je Romunija velika privlačnost za Nemčijo in Rusijo. V sedanji vojni je bila Romunija že večkrat ogrožena od omenjenih vellesil. Sedaj pa je prodrla v javnost vest, da si je Romunija tudi zavarovala svojo mejo z obrambno črto. Romunske utrdbe niso iz neoprobnejega podzemnega betona, ampak ne-
vseh občutljivih točkah države je izkopan 12 metrov globok prekop, ki se da v petih mi-

nutah napolniti z vodo in je nepristopen za motorizirane oddelke. Neposredno za prekopom je zgrajena vzdolž vseh ruskih mej vrsta stražnih postojank. V Karpatih, kjer je bila zgradba prekopa nemogoča, so bili vsi prehodi in prelazi ojačeni z močnimi betonskimi utrdbami. Na romunski obrambni črti je bilo zaposlenih 10.000 delavcev od časa, ko so Nemci zasedli Češko ter Moravsko in se je približala Romunija nevarnosti nemške nasilne poplave.

Brezobziren boj proti komunistom v Franciji. Francoski parlament je izglasoval 16. januarja s 521 proti 2 glasovoma zakon, s katerim so razveljavljene vse komunistične poslance mandati in njihova imuniteta ali neodgovornost pred zakonom, kateri še niso javno preklieali odobravanja sovjetske politike. Takih poslancev je 61, dočim je 11 že izvršilo javni prekléc. Ostali pridejo pred vojno sodišče, v kolikor še niso zbežali iz Francije.

šubin je medtem v sebi izrekel obsodbo nad njima.

»Psa!« je predel svoje misli. »Prosila sta me, da bi smela ostati v čolnu, da bi ga popravila. A to je bila samo zvijača. Tu sta ostala samo zato, da bi spravila tatinski plen.«

Skenil je, da bo brezobziren do teh zahrbtnžev, ki sta ga potegnili.

Ko se je ustavil, je stopil predenj povaljuj. Rekel je:

»Ta dva smo zasačili, ko sta se plazila ob robu reke. Nesla sta polno košaro rib, ki sta jo gotovo hotela skriti. Stori z njima, kar hočeš. Mi pa bomo nadaljevali pot ob reki. Morda bomo zalotili še druge tatinske tiče, ki delajo v škodo velike sovjetske Rusije.«

»Vsa čast tebi, tovariš brigadir, in tvojim vojakom, da ste sovjetski domovini storili tako veliko uslugo!« je odvrnil šubin. »Ta dva zločince je treba zvezati z močno vrvjo in eden tvojih vojakov ju naj odvede v vas v hišo sovjeta. Tam se bom že jaz pobrigal, da ju bom po zaslugi obsodil.«

Dva konjenika sta takoj začela s sedla odvijati vrv, ki je služila za vezanje krme.

Jetnika sta zaškrpala z zobmi in stisnila pesti. Če bi mogla, bi planila na šubina in ga zadavila.

(Dalje sledi)

šrambo. In mladi mož jih je potem s slastjo pojedel, meneč da gre za mak...

Lažniva tehtnica

Sodišče v Birminghamu na Angliškem je občutno kaznovalo neke družbo, ki je vzdrževala številne avtomatične tehtnice za ljudi. Te tehtnice so kazale namreč brez izjeme premajhno težo. S tem poslovnim slepdom si je hotela družba pridobiti naklonjenost žensk, ki so dajale prednost sleparskim tehtnicam. Posebno obilnejše dame se hotele biti prepričane, da so samo tehtnice, ki kažejo manjšo težo, pravilne. Sodišče pa je menilo, da mora kazati javno dostopna tehtnica pravo težo brez vsakega prilazovanja in tako je družbo obsodilo.

Sprejetje omenjenega zakona pomenja začetek brezobzirnega boja proti komunizmu na Francoskem.

Katoliška vera na Poljskem. Stanje katoličana v sedanji Poljski je prav težko. Belgijski redemptoristi, ki so se na željo papeža Pija X. pred svetovno vojno naselili na poljskem ozemlju, so po zasedbi Poljske morali odpotovati. Ti pripovedujejo, da katoličani v vzhodnem delu Poljske, ki je pridružena Nemčiji, mnogo trpe.

V zapadnem delu Poljske, ki so ga podjarmili boljševiki, so razmere prav tako žalostne. Prvotno poročilo o umoru starega Lvovskega nadškofa Andreja Šepćkega (vrhovnega cerkvenega poglavarja Rusinov, ki priznavajo rimskega papeža) ni bilo potrjeno. Ujet in ubit ni bil nadškof, marveč njegov brat grof Šepćicki, ki je bil z vso svojo družino umorjen. Boljševiki so se takoj lotili katoliških cerkva, ki so jih onečaščali, in duhovnikov, ki so jih začeli zapirati in pobijati. V tej smeri bi tudi nadaljevali, toda katoliški verniki vseh stanov in slojev so se odločno postavili v bran za cerkve in duhovnike. Tej odločnosti gre hvala, da si rdečkasti mogotci ne upajo zapreti vseh cerkva ali pa jih spremeniti v prostore za svetne zadeve. Ker je duhovnikom odtegnjena vsa plača od strani državne oblasti, jih verniki vzdržujejo s svojimi gnotnimi prispevki. Niso pa mogli verniki preprečiti velikega zla: nekrišćanske vzgoje otrok v šoli Boljševiški brezbožniki so se namreč takoj polastili državnih šol ter izgnali iz njih duhovnike, vero in Boga.

Strašno razočaranje med Ukrajinci, kateri so bili pod Poljaki. Med Ukrajinci, kateri so spadali pod Poljsko, je bilo mnogo takih, kateri so hujskali narod na spojitve z Ukrajinco, katera je pripadala sovjetski Rusiji. Gališki Ukrajinci so po vpadu Rusov Poljakom v hrbet v sedanji vojni pozdravljali sovjetsko armado kot odrešiteljico izpod tlačanstva poljskih veleposestnikov. Preprosti ukrajinski narod je bil prepričan, da bodo razdelili sovjetske veleposestve in da bo revna ukrajinska para že vendar enkrat prišel do svoje lastne grude. Ukrajinci so doživeli v najkrajšem času strašno razočaranje. Boljševiki so najprej postrežili vse njihove voditelje, ki so se poprej zavzemali za združitev z Rusijo. Nato so začeli z obsežnimi zaplembami zasebne lastnine. Sovjetska država je zasegla vsa večja poslopja in lepše stavbe po vseh ukrajinskih mestih. Veleposestev niso razdelili, kakor so to pričakovali kmetje, marveč so vzeli kmečkemu ljudstvu tudi tisto zemljo, ki je bila njegova last. Zaradi tega je med kmeti zavladalo veliko nezadovoljstvo, na kar je boljševiška politična

politika začela kmete in razumništvo v množicah izganjati v Sibirijo.

Velik zagovornik Nemčije umrl. V starosti 75 let je umrl znani ameriški senator Borah, ki je bil po očetu nemškega, po materi pa irskega pokolenja. V svojem političnem položaju se je zavzemal za Nemce ter Irce in je bil Nemčiji v veliko pomoč, da se je otresla plačevanja vojne odškodnine. Rajni je bil v ameriškem senatu znamenit govornik in je ves svet z napetostjo poslušal, ako je branil in se zavzemal za svoja stališča.

Angleški zunanji minister o ciljih vojne. Angleški zunanji minister lord Halifax je imel zadnjo soboto govor o ciljih sedanje vojne. Glavni cilj, katerega zasleduje Anglija v tej vojni, je zagotovitev svobode malim narodom. Glede miru se bosta začeli Anglija ter Francija razgovarjati šele tedaj, ko ne bo nobena od malih držav ogrožena od Nemčije. Za sedanjo vojno je v polni meri odgovorna Nemčija, ki se je nanjo pripravljala več let. Napar Nemcev bo tokrat strt ob življenjski zvezi Anglije ter Francije.

Narodni svet za Poljsko. V Parizu je bil ustanovljen iz 42 članov narodni svet za Poljsko, ki bo tvoril nekako poljsko narodno predstavništvo. V narodnem svetu so zastopane vse glavne poljske stranke, nadalje so v njem zastopniki vojske, cerkve in gospodarstva.

Judje — nepoboljšljivi. Judje so danes osvrženi daleč po svetu ter preganjani po raznih državah. Pričakovati bi bilo, da bi ta težka usoda, ki jih je zadela, spremenila njihovo sovražno stališče do krščanstva in kristjanov. Toda to se ni zgodilo. Dokaz za to je postopanje judov v Poljski, ki so jo podjarmili boljševiki. Navedimo nekaj dejstev, ki o njih pričajo tisti, kateri so jih doživeli. Ko so nemški vojski odkorakali iz Lvova, so takoj nastale tolpe, ki so jih vodili judje, in te tolpe so napadle samostane ter jih izropale. Po ulicah mesta so judje od veselja besneli, vzvikali Stalinu ter se pripravljali na slovesen sprejem rdečih vojakov. V tem mestu in tudi v drugih krajih so judje boljševike sprejeli s cvetjem v roki in z godbo. Iz zapadne Poljske pred nemškimi vojski pobegli judje so se naselili v vzhodni Galiciji. Pridružili so se boljševikom kot zvesti sodrugi v preganjanju kristjanov. Najvišji vladni komisar v Lvovu je jud, prav tako tudi v drugih večjih krajih. Tudi v tajni policiji, ki zasleduje duhovnike in veri vdane laike, so judje zavzeli najvoljnejša mesta. Dokaz, da je judovstvo nepoboljšljivo.

Kratke tedenske novice

Pol milijona dinarjev v zlatih dukatih je zapustila pred dnevi umrla ciganka Tonka Nikolićeva iz babine grede pri Džakovu, ki je slovela dolga leta kot »najbojša« ženska padarica po Slavoniji.

Jugoslovanski bakanski rekord je dosegel Slavojko Vitunović iz Zagreba, ki je skočil iz višine 4000 m iz letala in je odprl padalo šele 1300 m nad zemljo.

Doseganj največji izvoz premoga v Italijo bo izvozila od oktobra 1. l. do maja letos Jugoslavija, ki bo izvozila 20.000 vagonov in se bo ta izvoz tudi za bodoče nadaljeval.

343 Italijanov, katerih predniki so se naselili pred 60 leti v okoliščini Sarajeva, se je vrnilo nazaj v Italijo, kjer jih bodo naselili na novih ameških posestvih v Pomeziji.

Italijanski vrhovni obrambni svet se bo sestel v Rimu na 17. zasedanje 8. februarja.

5000 Italijanov, kateri so že tudi sodelovali v španski državljanski vojni, se je prijavilo pri inšpekcijskem posamištvu v Rimu kot prostovoljci za črnsko.

Sladkor na karte bodo dobivali v Italiji od dne 1. februarja in bo prišlo pol kilograma mesečno na osebo.

Bencinski tanki nemških bombnikov znamke Heinkel so tako dobro zavarovani, da jih ne morejo preluknjati navadne kroglice iz strojuice.

Angleži poudarjajo kljub nemškim podmornicam in minam, da je plovlja po morjih precej varna. Od začetka sedanje vojne je potovalo 6000 angleških ladij v oboroženem spremstvu. Od teh so jih potopili Nemci samo 12. Druge torpedirane in potopljene ladje so vozile same in na lastno odgovornost.

Angleški 1485 tonski rušilec »Grenville« se je potopil zadnjo soboto v Severnem morju zaradi mine ali nemškega torpeda. Rušilec je bil najmodernejši iz leta 1935. Posadke je imel 189 moških in častnikov. 108 je bilo rešenih, osem je mrtvih, 72 pa jih pogrešajo.

Tri velike angleške in dve nemški podmornici so bile potopljene v zadnjem času.

12 angleških ladij v skupni tonaži 34.000 ton je bilo potopljenih od nemških podmornic, min ter letal v času od 7. do 13. januarja.

Na Karelijskem bojišču so ujeli Finci tri kitajske komuniste, kateri so se mudili slučajno v Moskvi, a so jih pod pretnjo smrti prisilili k vojakom.

Prvi oddelek ameriških prostovoljcev je došel na Finsko v prvi polovici minulega tedna.

Gospodarji sovjetske Rusije so judje, saj je bilo od 24 voditeljev prvega revolucionarnega gibanja 23 judov. Med 244 revolucionarjev, ki so bili v spremstvu Lenina poslani 1. 1917 v Rusijo, je bilo 170 judov. Danes je v osrednjem odboru ruske komunistične stranke 56 članov, ki so tudi po večini judje. V zadnjih dveh letih je bilo med 17 sovjetskimi veleposlaniki 14 judov.

Vojna stane denarja

Vojne stanje mnogo denarja. Tako je bilo v preteklosti in velja še v povečani meri za današnji čas. Država, ki se spusti v vojno, mora računati, da bo stanje zahtevalo od nje velika denarna bremena. Svetovna vojna je obremenila Nemčijo za 150 milijard mark. Prvi dve leti so Nemci potrosili okoli 50 milijard mark, tretje in četrto leto pa 100 milijard mark. Z davki so dobili samo 20 milijard mark. Vojna posojila so vrgla 90 milijard mark. Danes je denarno gospodarstvo v Nemčiji predrugačeno. Kakor je nedavno povedal sam državni podtajnik v nemškem finančnem ministertvu, upa nemška vlada, da bo s povišanimi davki zdaj bojšje izhajala kakor v

Av gust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

»Dosti, veliko, praviš?« je zašepetal Mikica.
»Veliko, veliko.«
»Ali bo še dobil?«
»Bo! Pojutrišnjem so volitve; če zmagojo novi gospodje, bo dobil ta capin tri sto goldinarjev na roko. Tako je dogovorjeno.«
»Tri sto goldinarjev?« je zazijal Mikica.
»Da, da! Ni šala: trideset glasov. No, ali bodo ti neumni Jelenjčani gledali, ko jim po volitvah pridem z bobnom pred vrata. Ha! Ha! Ha!«
»Ha! Ha! Ha!« se je Mikica po sili nasmejal, čeprav mu ni bilo na smeh. »Ali stara gosposka nič ne dela, ali nimajo kortešev?«
»Imajo! Toda kaki so to ljudje? Vse hočejo z lepo besedo, brez podkupovanja, ampak prazna je najlepša korteška pridiga, če pri tem ne cingljajo kozarci in ne frfotajo bankovci. Kmetov nimajo, to dobro vem; naši kmetje so čebele, ki samo na gotov med sedajo. Stari gospodje imajo samo enega korteša, to ti je mladi fiškal Andrič, ta ti zna po vražje motati in magati.«

31

»Andrič? Andrič? Pa kaj?« se je nasmejal Mikica.
»Kaj bo eden proti tolikim? Mi se bomo držali, mi Jelenjčani, zato se ne boj! No, povej mi, amice, kako barvo bodo imeli naši volilni listki, da se bomo razpoznali!«
»Na rdečem papirju bodo vsa imena tiskana.«
»A stara gosposka?«
»Ti imajo bel papir. Toda počakaj, res, jaz imam tu dosti rdečih v žepu. Hotel sam jih jutri poslati v Jelenje, pa je tako bolje.«
»Daj, daj, da jih razdelim!«
»Na! Koliko vas je?«
»Trideset.«
»Na jih štirideset, da so ti pri roki, če se kateri pokvari!«
»Dobro, hvala ti! Dobro, da sem prišel.«
»Ampak pazi dobro, da ti kateri ne uide! Držite jih vkup, da vam bel korteši ne odvedejo ljudi, ker veš, da se na naše predmetne kmete ne moreš zanesti!«
»Nič se ne boj, amice, moje oko je ostro, pazil bom ko vrag. Zbogom!«
Mikica je odšel. Zunaj šele si je lahko oddahnil, tu šele je lahko zaškrilpal z zobmi. Resnica torej! Luka ga je zavrzel, Luka ga je ogoljufal, Luka ima vse svoje stotake v malhi in še jih bo dobil, dobil jih bo pojutrišnjem. Luka bo postal bogat kmet, uničeni Martin se bo moral vdati bogatemu beraču, dal mu bo morda celo hčer.